Lietas arhīva Nr. CA-2351-18/22
ECLI:LV:RAT:2018:1116.C29645016.4.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Rīgā 2018.gada 16.novembrī

Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija šādā sastāvā:
tiesas sēdes priekšsēdētāja tiesnese I.Grauda
un tiesneši U.Danga un I.Ošiņa
ar sekretāri S.Kazaini,
piedaloties maksātnespējīgās sabiedrības ar ierobežotu atbildību "/Nosaukums A/" pārstāvei /pers. B/ un /pers. C/,
atklātā tiesas sēdē izskatīja civillietu maksātnespējīgās sabiedrības ar ierobežotu atbildību "/Nosaukums A/" prasībā pret /pers. C/, /pers. D/ un /pers. E/ par naudas līdzekļu piedziņu sakarā ar maksātnespējīgās sabiedrības ar ierobežotu atbildību "/Nosaukums A/" administratora Aleksandra Locāna apelācijas sūdzību par Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas 2018.gada 6.aprīļa spriedumu.

A p r a k s t o š ā

[1] 2016.gada 4.novembrī prasītāja maksātnespējīgās sabiedrības ar ierobežotu atbildību (turpmāk – SIA) "/Nosaukums A/" administrators Aleksandrs Berjozkins, šobrīd Locāns, Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesā cēla prasību ar vēlākiem tās grozījumiem pret atbildētājiem /pers. C/, /pers. D/ un /pers. E/ par naudas līdzekļu piedziņu.

[1.1] Ar Ogres rajona tiesas 2016.gada 5.jūlija spriedumu lietā Nr.C24094312 tika pasludināts prasītāja maksātnespējas process un par administratoru tika iecelts Aleksandrs Berjozkins, šobrīd Locāns.

2016.gada 12.jūlijā administrators pieņēma lēmumu Nr.1/LB, par parādnieka pārstāvi nosakot tā bijušo valdes locekli – atbildētāju /pers. D/, ar 2016.gada 29.jūlija lēmumu Nr.24/LB par parādnieka pārstāvi tika noteikts bijušais valdes loceklis – atbildētājs /pers. C/. Līdz pat prasības pieteikuma iesniegšanas brīdim atbildētāji nav nodevuši administratoram ne sabiedrības mantu, ne arī sabiedrības grāmatvedības dokumentus, kas administratoram ir nepieciešami sabiedrības maksātnespējas procesa īstenošanai. Tādējādi atbildētāji nepilda likumā noteiktos parādnieka pārstāvju pienākumus.

[1.2] Pieprasot informāciju no kredītiestādēm un veicot saņemto norēķinu kontu pārskatu izvērtēšanu, administrators ir konstatējis, ka atbildētāji no sabiedrības atvērtajiem kontiem bez pamatojuma ir izņēmuši naudas līdzekļus skaidrā naudā 466 671,09 EUR apmērā.

Proti, laika posmā no 2014.gada 2.janvāra līdz sabiedrības maksātnespējas procesa pasludināšanai atbildētājs /pers. C/ ir izņēmis naudas līdzekļus skaidrā naudā 438 501,09 EUR apmērā no šādiem sabiedrības kontiem: 8920,03 EUR no konta Nr./konta numurs/, AS "NORVIK BANKA"; 41 190 EUR no konta Nr./konta numurs/, AS "NORVIK BANKA"; 388 391,06 EUR no konta Nr./konta numurs/, AS "SEB banka".

Laika posmā no 2015.gada 23.novembra līdz sabiedrības maksātnespējas procesa pasludināšanai atbildētāja /pers. D/ ir izņēmusi naudas līdzekļus skaidrā naudā 28 170 EUR apmērā no šādiem sabiedrības kontiem: 9170 EUR no konta Nr./konta numurs/, AS "NORVIK BANKA"; 19 000 EUR no konta Nr./konta numurs/, AS "NORVIK BANKA".

Izvērtējot sabiedrības norēķinu kontu pārskatus, administrators nav konstatējis, ka atbildētāji būtu atmaksājuši minētos naudas līdzekļus sabiedrībai. Ņemot vērā apstākli, ka administratoram nav tikuši nodoti sabiedrības grāmatvedības dokumenti, administratora rīcībā nav informācijas par izņemto naudas līdzekļu izlietošanu sabiedrības komercdarbībā. Līdz ar to ir secināms, ka atbildētāji minētos sabiedrības naudas līdzekļus ir piesavinājušies.

[1.3] Atbildētāju rīcības rezultātā, bez tiesiska pamata izmaksājot sabiedrības naudas līdzekļus no sabiedrības norēķinu kontiem, kā arī neatmaksājot tos un neizlietojot sabiedrības komercdarbības veikšanai, ir samazinājies sabiedrības mantas apmērs. Kā jau iepriekš tika konstatēts, šādu darbību veikšana ir uzskatāma par sabiedrības mantas piesavināšanos vai izšķērdēšanu. Gan naudas piesavināšanās, gan izšķērdēšana ir prettiesisks naudas līdzekļu izlietojums, kas attiecīgi ir par pamatu zaudējumu atlīdzināšanas prasībai saskaņā ar Civillikuma 1779.pantu.

Tā kā administratoram netika nodota ne sabiedrības manta (atbildētāju izmaksātie naudas līdzekļi), ne arī iesniegti grāmatvedības dokumenti, kas ļautu pārbaudīt šo aktīvu izlietojumu, šādā gadījumā neapšaubāmi var runāt par mantisku pametumu sabiedrībai. Savukārt grāmatvedības dokumentu nenodošana pati par sevi rada saprātīgas šaubas par to, vai valde ir rīkojusies kā krietns un rūpīgs saimnieks. Visas šīs darbības pašas par sevi ir prettiesiskas un nekādā veidā nav un nevarētu būt savienojamas ar krietna un rūpīga saimnieka rīcību. Ņemot vērā iepriekš minēto, no atbildētāja /pers. C/ par labu sabiedrībai ir piedzenami zaudējumi 438 501,09 EUR apmērā, savukārt no atbildētājas /pers. D/ – 28 170 EUR apmērā.

Atbildētāju veiktajai skaidras naudas izņemšanai no sabiedrības norēķinu kontiem nav konstatējams nekāds tiesisks pamats, tādēļ iepriekš norādītie naudas līdzekļi ir atmaksājami sabiedrībai arī saskaņā ar Civillikuma 2389.panta tiesību normas noteikumiem.

[1.4] Atbildētāja/pers. D/, kura ieņēma sabiedrības valdes locekļa amatu līdz tās maksātnespējas procesa pasludināšanai, administratoram nav nodevusi sabiedrības grāmatvedības dokumentus. Tādējādi atbildētājai /pers. D/ uz Maksātnespējas likuma 72.^{1}panta pirmās un otrās daļas pamata ir pienākums atlīdzināt sabiedrībai zaudējumus sabiedrības maksātnespējas procesā atzīto kreditoru prasījumu pamatparāda apmērā, kurus nav iespējams segt sabiedrības maksātnespējas procesa ietvaros.

Sabiedrības maksātnespējas procesā administratora atzīto kreditoru galveno prasījumu kopējais apmērs uz prasības pieteikuma sagatavošanas brīdi ir 1 192 273,47 EUR. Vienlaicīgi uz prasības pieteikuma sagatavošanas brīdi ir paredzams, ka sabiedrības kreditoru galvenos prasījumus tās maksātnespējas procesa ietvaros būs iespējams segt kopsummā ne vairāk kā 281 110 EUR apmērā. Līdz ar to saskaņā ar Maksātnespējas likuma 72.^{1}panta pirmās un otrās daļas noteikumiem no atbildētājas /pers. D/ par labu sabiedrībai piedzenamo zaudējumu apmērs ir 911 163,47 EUR.

[1.5] 1970.gada 28.aprīlī starp atbildētāju /pers. D/ un /pers. E/ ir tikusi reģistrēta laulība. Laulības laikā laulātie ir iegādājušies šādus nekustamos īpašumus: nekustamo īpašumu /adrese A/, kadastra numurs /numurs A/; nekustamo īpašumu "/Nosaukums B/", Krapes pagasts, Ogres novads, kadastra

numurs /numurs B/. Minētie nekustamie īpašumi zemesgrāmatā ir reģistrēti uz /pers. E/ vārda bez norādes, ka kāds no tiem būtu uzskatāms par /pers. E/ atsevišķu mantu. Ievērojot minēto, prasība tiek celta arī pret atbildētājas /pers. D/ laulāto /pers. E/, jo saskaņā ar Civilprocesa likuma 570.panta pirmo daļu prasības apmierināšanas gadījumā piedziņa ir vēršama arī uz nekustamajiem īpašumiem, kas zemesgrāmatā reģistrēti uz viņa vārda.

Pamatojoties uz Maksātnespējas likuma 65.panta 8.punktu, 70.panta otro daļu, 72.[1]pantu, Civillikuma 1779.pantu, Komerclikuma 169.panta pirmo un trešo daļu, lūdz piedzīt no atbildētājas /pers. D/ prasītāja labā naudas līdzekļus 939 333,47 EUR apmērā; piedzīt no atbildētāja /pers. C/ prasītāja labā naudas līdzekļus 438 501,09 EUR apmērā.

[2] Prasības pieteikumā tika ietverts pieteikums par prasības nodrošināšanu.

Ar Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas tiesneša 2016.gada 14.novembra lēmumu pieteikums par prasības nodrošināšanu tika apmierināts; tika nodrošināta prasība pret atbildētāju /pers. C/, nosakot nodrošinājuma summu 438 501,09 EUR apmērā un piemērojot šādus prasības nodrošinājuma līdzekļus: 1) tika apķīlāti maksājumi, kas atbildētājam /pers. C/ pienākas no trešajām personām, tajā skaitā naudas līdzekļi kredītiestādēs un citās finanšu institūcijās; 2) tika apķīlāta atbildētājam /pers. C/ piederošā kustamā manta un skaidra nauda; tika nodrošināta prasība pret atbildētājiem /pers. D/ un /pers. E/, nosakot nodrošinājuma summu 939 333,47 EUR apmērā un piemērojot šādus prasības nodrošinājuma līdzekļus: 1) tika ierakstīta ķīlas tiesības atzīme zemesgrāmatā uz ½ domājamo daļu no nekustamā īpašuma /adrese A/, kadastra numurs /numurs A/, kas Rīgas pilsētas zemesgrāmatas nodalījumā Nr./numurs C/reģistrēts uz /pers. E/ vārda; 2) tika ierakstīta ķīlas tiesības atzīme zemesgrāmatā uz ½ domājamo daļu no nekustamā īpašuma "/adrese/, kadastra numurs /numurs B/, kas Krapes pagasta zemesgrāmatas nodalījumā Nr./numurs D/reģistrēts uz /pers. E/ vārda; 3) tika apķīlāti maksājumi, kas atbildētājai /pers. D/ pienākas no trešajām personām, tajā skaitā naudas līdzekļi kredītiestādēs un citās finanšu institūcijās; 4) tika apķīlāta atbildētājai /pers. D/ piederošā kustamā manta un skaidra nauda.

[3] 2016.gada 8.decembrī Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesā tika saņemti atbildētāja /pers. E/ paskaidrojumi, kuros atbildētājs prasību neatzīst.

Patiesībai atbilst fakts, ka atbildētāja /pers. D/ ir atbildētāja /pers. E/ laulātā, tomēr viņu starpā nepastāv likumiskās laulāto mantiskās attiecības – 1996.gada 6.jūnijā viņi noslēdza laulības līgumu, saskaņā ar kuru noteikta visas mantas šķirtība. 1999.gada 23.februārī Uzņēmumu reģistra mantisko attiecību reģistrā laulības līgums ir reģistrēts ar /numurs D/. Pastāvot šādiem apstākļiem, prasības apmierinājumam daļā pret atbildētāju /pers. E/ nav tiesiska pamata.

[4] 2016.gada 23.decembrī Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesā tika saņemti atbildētājas /pers. D/ paskaidrojumi, kuros atbildētāja prasību neatzīst.

Atbildētāja/pers. D/ bija amatpersona SIA "/Nosaukums A/". Grāmatvedība tika vesta atbilstoši Latvijas Republikas likumdošanai, regulāri tika iesniegtas atskaites un gada pārskati. Grāmatvedības vešanu pārbaudīja revidenti un nekādas pretenzijas izteiktas netika. Grāmatvedības dokumenti glabājas SIA "/Nosaukums A/" telpās uzņēmuma 3.stāvā, bet par iepriekšējo periodu (līdz 2012.gadam) – uzņēmuma arhīvā vecajā korpusā. Pēc maksātnespējas pasludināšanas administrators pārņēma uzņēmuma telpas ar visu mantu un dokumentiem, kas tajās atradās – nekustamajā īpašumā tika nomainītas atslēgas, liedzot atbildētājai iespēju šajā telpās ierasties un dokumentus nodot ar pieņemšanas-nodošanas aktu. Maksātnespējas administratora rīcībā atrodas visi uzņēmuma dokumenti.

Attiecībā par piedziņas vēršanu uz atbildētājas /pers. D/ daļu laulāto kopmantā atbildētāja paskaidro, ka kopš 1996.gada 6.jūnija laulāto starpā noteikts laulāto mantisko attiecību veids – visas mantas šķirtība.

[5] 2016.gada 23.decembrī Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesā tika saņemti atbildētāja /pers. C/ paskaidrojumi, kuros atbildētājs prasību neatzīst.

Atbildētājs ir rīkojies SIA "/Nosaukums A/" vārdā un interesēs, taču visi darījumi, kā arī naudas plūsma tika atspoguļota SIA "/Nosaukums A/" grāmatvedībā. SIA "/Nosaukums A/" grāmatvedību veda kvalificēti speciālisti, saimnieciskā darbība regulāri tika revidēta. Visi SIA "/Nosaukums A/" grāmatvedības dokumenti tika uzglabāti uzņēmuma telpās nekustamajā īpašumā, kuru bez iepriekšēja brīdinājuma pārņēma prasītājs. Tas nozīmē, ka tikai un vienīgi prasītājam ir pieejami dokumenti, kuri apliecinātu celtās prasības nepamatotību.

[6] 2017.gada 11.janvārī Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesā tika saņemti prasītāja prasības precizējumi.

Prasības pieteikumā, norādot atbildētāja /pers. C/ izņemtos skaidras naudas līdzekļus, netika ņemti vērā no AS "SEB banka" norēķina konta izņemtie naudas līdzekļi 2012. un 2013.gadā. Līdz ar to prasītājs precizē, ka atbildētājs /pers. C/ no prasītāja bankas kontiem skaidras naudas izņemšanu ir veicis kopš 2012.gada 31.janvāra un laika posmā līdz prasītāja maksātnespējas procesa pasludināšanai ir izņēmis skaidras naudas līdzekļus kopā 602 742,81 EUR apmērā: 8920,03 EUR no konta Nr./konta numurs/, AS "NORVIK BANKA"; 41 190 EUR no konta Nr./konta numurs/, AS "NORVIK BANKA"; 388 391,06 EUR no konta Nr./konta numurs/, AS "SEB banka" laikā no 2014.gada 1.janvāra; 164 241,72 EUR (115 429,74 Ls) no konta Nr./konta numurs/, AS "SEB banka" 2012. un 2013.gadā.

Ievērojot to, ka arī attiecībā uz naudas līdzekļiem, ko atbildētājs /pers. C/ 2012. un 2013.gadā ir noņēmis no prasītāja naudas konta AS "SEB banka", nav konstatējams, ka atbildētājs būtu tos atmaksājis prasītājam vai izlietojis prasītāja saimnieciskās darbības nodrošināšanai, ir pamats prasības grozīšanai, no atbildētāja /pers. C/ piedzenamo naudas līdzekļu summu palielinot līdz kopā 602 742,81 EUR.

[7] Ar Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas 2018.gada 6.aprīļa spriedumu prasība tika apmierināta daļēji; no atbildētājas /pers. D/ prasītāja labā tika piedzīti naudas līdzekļi 939 333,47 EUR; tika noraidīta prasītāja prasība piedzīt no atbildētāja /pers. C/ prasītāja labā naudas līdzekļus 602 742,81 EUR; tika izbeigta tiesvedība prasītāja prasībā pret atbildētāju /pers. E/; tika atcelts prasības nodrošinājums daļā, kas piemērots ar Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas tiesneša 2016.gada 14.novembra lēmumu, ar kuru nolemts piemērot šādus prasības nodrošinājuma līdzekļus: ierakstīt ķīlas tiesības atzīmi zemesgrāmatā uz ½ domājamo daļu no nekustamā īpašuma /adrese A/, kadastra numurs /numurs A/, kas Rīgas pilsētas zemesgrāmatas nodalījumā Nr./numurs C/reģistrēts uz atbildētāja /pers. E/ vārda; ierakstīt ķīlas tiesības atzīmi zemesgrāmatā uz ½ domājamo daļu no nekustamā īpašuma /adrese/, kadastra numurs /numurs B/, kas Krapes pagasta zemesgrāmatas nodalījumā Nr./numurs D/reģistrēts uz atbildētāja /pers. E/ vārda; no atbildētājas /pers. D/ valsts ienākumos tika piedzīta valsts nodeva 9913,37 EUR; no atbildētājas /pers. D/ valsts labā tika piedzīti ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 12,91 EUR.

[7.1] Prasība celta pret atbildētāju /pers. C/ kā pret sabiedrības valdes locekli un pamatota ar Civillikuma 1779.pantu un Komerclikuma 169.panta pirmo un trešo daļu.

Tiesa konstatēja un par to strīds nepastāv, ka laika posmā no 2012.gada 31.janvāra līdz sabiedrības maksātnespējas procesa pasludināšanai atbildētājs /pers. C/ ir izņēmis naudas līdzekļus skaidrā naudā 602 742,81 EUR no sabiedrības kontiem. Atbildētājs/pers. C/ pildīja sabiedrības valdes locekļa pienākumus ar tiesībām pārstāvēt atsevišķi laika periodā no 2008.gada 20.maija līdz 2008.gada 19.decembrim un no 2009.gada 21.aprīļa līdz 2010.gada 18.janvārim. No minētā izriet, ka atbildētājs /pers. C/ minētās darbības (naudas līdzekļu izņemšanu) ir veicis pēc tam, kad pārstāja pildīt sabiedrības valdes locekļa amata pienākumus un kad sabiedrības valdes locekļa pienākumus ar tiesībām pārstāvēt atsevišķi pildīja atbildētāja /pers. D/.

Ņemot vērā to, ka prasība celta pret atbildētāju /pers. C/ kā kapitālsabiedrības valdes locekli par sabiedrībai nodarīto zaudējumu atlīdzināšanu, ko viņš nodarījis ar savu rīcību laika periodā, kad valdes locekļa amata pienākumus pildīja cita persona, lietā nav pierādīta atbildētāja /pers. C/ kā valdes locekļa vainojama rīcība.

To, ka prasība pret /pers. C/ celta kā pret amatpersonu, kas ar savu rīcību nodarījusi sabiedrībai zaudējumus, apliecina prasības pieteikumā norādītais, kā arī 2017.gada 18.aprīļa pieteikumā par daļēju atteikšanos no prasības norādītais, ka prasība pret /pers. C/ un /pers. D/ celta kā pret amatpersonām, kas ar savu rīcību nodarījušas sabiedrībai zaudējumus.

Atsaucoties uz Civilprocesa likuma 128.panta otrās daļas 5.punktu un juridisko literatūru, ņemot vērā, ka atbildētājs /pers. C/ nav uzskatāms par Maksātnespējas likuma 65.panta 8.punktā un Komerclikuma 169.panta otrajā daļā noteiktās atbildības subjektu, tiesa uzskatīja, ka nav pamata apmierināt prasījumu pret atbildētāju /pers. C/ par sabiedrībai nodarīto zaudējumu 602 742,81 EUR apmērā atlīdzināšanu, kas izriet no Maksātnespējas likuma 65.panta 8.punktā un Komerclikuma 169.panta otrajā daļā ietvertās valdes locekļa atbildības.

Tiesas sēdē administratora pilnvarotā pārstāve lūdza tiesu gadījumā, ja prasība pret /pers. C/ tiks noraidīta uz prasības pieteikumā norādītā pamata, prasību pret atbildētāju /pers. C/ apmierināt, pamatojoties uz Civillikuma 2389.pantu. Tiesa uzskatīja šādu lūgumu par nepamatotu un noraidāmu, pamatojoties uz Civilprocesa likuma 73.panta trešās daļas 3.punktu. Turklāt tiesu praksē ir atzīts, ka prasījumi jāprecizē tā, lai tie būtu skaidri formulēti un nepārprotami un lai tie būtu saprotami kā tiesai, tā otrai pusei. Vienā pieteikumā nav pieļaujams izvirzīt alternatīvus prasījumus uz dažādiem pamatiem, kas izslēdz viens otru. Tas izriet gan no Latvijā vispāratzītās tiesu prakses, gan no Civilprocesa likuma 128.panta otrās daļas.

[7.2] Tiesa atzina, ka ir konstatēts pamats tiesvedības izbeigšanai lietā prasības daļā pret atbildētāju /pers. E/ saskaņā ar Civilprocesa likuma 223.panta 4.punktu sakarā ar to, ka prasītājs ir atteicies no prasības.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 140.panta septīto daļu ir atceļams prasības nodrošinājums daļā, kas piemērots ar Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas tiesneša 2016.gada 14.novembra lēmumu, ar kuru nolemts piemērot šādus prasības nodrošinājuma līdzekļus: ierakstīt ķīlas tiesības atzīmi zemesgrāmatā uz ½ domājamo daļu no nekustamajiem īpašumiem /adrese/ un "/adrese/, kas zemesgrāmatā reģistrēti uz atbildētāja /pers. E/ vārda.

[7.3] Izvērtējot prasību daļā pret atbildētāju /pers. D/, tiesa atzina, ka ir konstatēti visi nepieciešamie priekšnoteikumi zaudējumu piedziņai un, pamatojoties uz Maksātnespējas likuma 72.^{1}pantu no atbildētājas prasītāja labā piedzenami zaudējumi 911 163,47 EUR.

[8] 2018.gada 26.aprīlī prasītāja administrators Aleksandrs Locāns iesniedza apelācijas sūdzību par Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas 2018.gada 6.aprīļa spriedumu, pārsūdzot to daļā, ar kuru tika noraidīta prasītāja prasība piedzīt no atbildētāja /pers. C/ naudas līdzekļus 602 742,81 EUR.

[8.1] Atbildētājs/pers. C/ atbild par prasītājam nodarītajiem zaudējumiem neatkarīgi no valdes locekļa statusa.

Prasības pieteikumā naudas līdzekļus, ko atbildētājs /pers. C/ noņēmis no prasītāja bankas kontiem, lūgts piedzīt kā zaudējumus, pamatojoties uz Civillikuma 1779.pantu un Komerclikuma 169.panta otro daļu. Prasītājs atzīst tiesas konstatēto faktu, ka atbildētājs laika posmā, kad viņš veicis skaidras naudas izmaksas no prasītāja bankas kontiem, vairs neieņēma prasītāja uzņēmuma valdes locekļa amatu. Tas attiecīgi nozīmē, ka no atbildētāja nevar piedzīt zaudējumus kā no valdes locekļa, bet tas nenozīmē, ka zaudējumus no atbildētāja sakarā ar viņa prettiesisko rīcību nevar piedzīt vispār. Attiecībā uz atbildētāju no lietā esošajiem pierādījumiem tiesa būtu varējusi pārliecināties par to, ka ir iestājušies visi zaudējumu atlīdzināšanas pienākuma priekšnoteikumi.

Proti, ar pierādījumiem ir apstiprināts tas, ka atbildētājs no prasītāja bankas kontiem pirms maksātnespējas procesa pasludināšanas regulāri noņēmis lielas skaidras naudas līdzekļu summas, taču lietā nav nekādi pierādījumi, kas apstiprinātu, ka šie naudas līdzekļi tikuši izmantoti prasītāja saimnieciskās darbības vajadzībām vai arī atmaksāti prasītājam atpakaļ. Arī atbildētājs nav iesniedzis tiesā nekādus pierādījumus par darījumiem, kuru vajadzībām attiecīgie naudas līdzekļi izmantoti. Turklāt arī spriedumā tiesa secinājusi, ka laikā, kad notika naudas līdzekļu noņemšana no prasītāja bankas kontiem, bija apturēta ražošana un nebija nepieciešams segt komercdarbības izdevumus skaidrā naudā. Līdz ar to ir konstatējama atbildētāja neatļauta, prettiesiska rīcība, kas ir pirmais zaudējumu atlīdzināšanas priekšnoteikums.

Tas, ka atbildētāja rīcības rezultātā prasītājam tika nodarīti zaudējumi, arī izriet no lietas materiāliem. Jau vērtējot otras atbildētājas /pers. D/ pienākumu atlīdzināt prasītājam zaudējumus, ko viņa nodarījusi, arī noņemot skaidras naudas līdzekļus no prasītāja bankas kontiem, tiesa ir izdarījusi secinājumus, ka tādējādi prasītājam radīti zaudējumi.

Visbeidzot konstatējams arī cēloniskais sakars starp atbildētāja prettiesisko rīcību un prasītājam nodarītajiem zaudējumiem, jo tieši atbildētāja rīcības rezultātā, noņemot skaidras naudas līdzekļus no prasītāja bankas kontiem un neizmantojot tos prasītāja saimnieciskās darbības vajadzībām, samazināta prasītāja manta un radīti zaudējumi.

[8.2] Prasības pieteikumā un nevis tikai tiesas sēdē, kā tas nepareizi ir norādīts spriedumā, prasītājs bija norādījis uz to, ka atbildētājam naudas līdzekļi, ko tas skaidrā naudā noņēmis no prasītāja bankas kontiem, būtu jāatmaksā arī uz Civillikuma 2389.panta pamata. Līdz ar to nav konstatējams, ka tiesas sēdē prasītājs būtu izvirzījis jaunus prasījumus, neievērojot Civilprocesa likumā noteikto prasības grozīšanas kārtību, tāpēc tiesai spriedumā bija jāvērtē prasītāja lūgums naudas līdzekļus 602 742,81 EUR apmērā piedzīt no atbildētāja, pamatojoties uz Civillikuma 2389.pantu.

Šāds prasījuma pamats prasības pieteikumā līdzās zaudējumu atlīdzības pamatam ietverts, lai sasniegtu prasības mērķi – pēc iespējas efektīvākā un ātrākā veidā atgūtu no atbildētāja naudas līdzekļus, ko viņš noņēmis no prasītāja bankas kontiem. Turklāt šādā veidā tiek ievērota procesuālā ekonomija. Arī Civilprocesa likums neliedz pusei formulēt savus prasījumus tādā veidā, kā to izdarīja prasītājs.

Neskatoties uz to, ka prasītājam vēlamo lietas iznākumu ir iespējams sasniegt divos veidos, prasītājs tiesai nav lūdzis piedzīt no atbildētāja naudas līdzekļus 602 742,81 EUR apmērā vienlaikus uz diviem pamatiem. Abi prasījuma pamati prasībā ir pakārtoti viens otram, paredzot tiesai iespēju noteikt prasītāja prasības apmierināšanu pēc viena vai pēc otra, bet ne pēc abiem vienlaikus.

Ievērojot *iura novit curia* principu, tiesai bija jāvērtē lietas apstākļi un jāizvēlas norma, uz kuras pamata prasītāja prasību apmierināt, turklāt normas izvēlē tiesa nebija aprobežota ar prasības pieteikumā norādītajām normām, bet varēja sprieduma pamatošanai izvēlēties arī citas normas.

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 413.panta pirmo daļu, 415.panta pirmo daļu un 432.panta otro daļu, piedzīt no atbildētāja /pers. C/ prasītāja labā naudas līdzekļus 602 742,81 EUR.

[9] Prasītāja pārstāve /pers. B/ tiesas sēdē uzturēja apelācijas sūdzību un prasību daļā pret atbildētāju /pers. C/ par naudas līdzekļu 602 742,81 EUR piedziņu uz apelācijas sūdzībā un prasības pieteikumā norādītajiem argumentiem.

Atbildētājs/pers. C/ tiesas sēdē neatzina apelācijas sūdzību un prasību uz paskaidrojumos norādītajiem argumentiem.

Atbildētāji/pers. D/ un /pers. E/ uz tiesas sēdi neieradās. 2018.gada 3.oktobrī Rīgas apgabaltiesā tika saņemts atbildētāju pārstāves zvērinātas advokātes Sandras Slejas iesniegums ar lūgumu izskatīt lietu bez viņas piedalīšanās sakarā ar to, ka pirmās instances tiesas spriedums daļā, kas skar atbildētājus /pers. D/ un /pers. E/, ir stājies likumīgā spēkā; uztur iepriekš sniegtos paskaidrojumus. Saskaņā ar Civilprocesa likuma 156.panta pirmo daļu Civillietu tiesas kolēģija atzīst par iespējamu skatīt lietu bez atbildētāju /pers. D/ un /pers. E/ klātbūtnes.

M o t ī v u d a ļ

[10] Pārbaudījusi lietas materiālus un noklausījusies pušu paskaidrojumus, Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka prasība daļā pret atbildētāju /pers. C/ par naudas līdzekļu piedziņu ir pamatota un apmierināma daļēji.

[11] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 426.panta pirmo daļu apelācijas instances tiesa izskata lietu pēc būtības sakarā ar apelācijas sūdzību un pretapelācijas sūdzību tādā apjomā, kā lūgts šajās sūdzībās.

Ņemot vērā minēto, apelācijas instances tiesa izskata lietu tikai prasības daļā pret atbildētāju /pers. C/ par naudas līdzekļu 602 742,81 EUR piedziņu sakarā ar prasītāja apelācijas sūdzību. Pirmās instances tiesas spriedums daļā, ar kuru tika apmierināta prasība daļā pret atbildētāju /pers. D/ par naudas līdzekļu 939 333,47 EUR piedziņu un tika izbeigta tiesvedība prasības daļā pret atbildētāju /pers. E/, nav pārsūdzēts un ir stājies likumīgā spēkā.

[12] Civillietu tiesas kolēģija prasību daļā pret atbildētāju /pers. C/ atzīst par pamatotu un apmierināmu 511 954,01 EUR apmērā.

[12.1] Lietā nav strīda par to, ka ar Ogres rajona tiesas 2016.gada 5.jūlija spriedumu lietā Nr.C24094312 tika pasludināts prasītāja maksātnespējas process, ko apstiprina lietas materiālos esošā Uzņēmumu reģistra izziņa (1.sējums l.l.182-l.l.183).

No lietas materiālos esošās Lursoft izdrukas (1.sējums l.l.175-l.l.178) ir redzams, ka laikā no 2008.gada 20.maija līdz 2008.gada 19.decembrim un no 2009.gada 21.aprīļa līdz 2010.gada 18.janvārim atbildētājs /pers. C/ bija prasītāja valdes loceklis ar tiesībām pārstāvēt sabiedrību atsevišķi.

Lietā nav strīda par to, ka laikā no 2012.gada 31.janvāra līdz 2016.gada 9.martam atbildētājs /pers. C/ ir izņēmis naudas līdzekļus 602 742,81 EUR skaidrā naudā no šādiem prasītāja kontiem:

1) 8920,03 EUR no konta Nr./konta numurs/, AS "NORVIK BANKA", ko apstiprina konta izraksts par periodu no 2015.gada 17.novembra līdz 2016.gada 19.jūlijam (1.sējums l.l.69-l.l.72) un aprēķins par laika periodu no 2015.gada 23.novembra līdz 2016.gada 7.martam (1.sējums l.l.165);

2) 41 190 EUR no konta Nr./konta numurs/, AS "NORVIK BANKA", ko apstiprina konta izraksts par periodu no 2015.gada 17.novembra līdz 2016.gada 19.jūlijam (1.sējums l.l.65-l.l.68) un aprēķins par laika periodu no 2015.gada 23.novembra līdz 2016.gada 7.martam (1.sējums l.l.165);

3) 388 391,06 EUR no konta Nr./konta numurs/, AS "SEB banka", ko apstiprina konta izraksts par periodu no 2014.gada 1.janvāra līdz 2016.gada 10.martam (1.sējums l.l.104-l.l.156, 2.sējums l.l.17-l.l.121) un aprēķins par laika periodu no 2014.gada 1.janvāra līdz 2016.gada 13.oktobrim (1.sējums l.l.157-l.l.162);

4) 115 429,74 Ls jeb 164 241,72 EUR no konta Nr./konta numurs/, AS "SEB banka", ko apstiprina konta izraksts par periodu no 2006.gada 1.janvāra līdz 2013.gada 31.decembrim (1.sējums l.l.73-l.l.103) un aprēķins par laika periodu no 2012.gada 1.janvāra līdz 2013.gada 31.decembrim (1.sējums l.l.163-l.l.164, 2.sējums l.l.123-l.l.126).

Lietā nav strīda par to, ka laikā no 2012.gada 1.februāra līdz 2015.gada 28.augustam atbildētājs /pers. C/ ir iemaksājis naudas līdzekļus 90 788,80 EUR skaidrā naudā šādos prasītāja kontos:

1) 59 820 EUR kontā Nr./konta numurs/, AS "SEB banka", ko apstiprina konta izraksts par periodu no 2014.gada 1.janvāra līdz 2016.gada 10.martam (1.sējums l.l.104-l.l.156, 2.sējums l.l.17-l.l.121) un aprēķins par laika periodu no 2014.gada 1.janvāra līdz 2016.gada 10.martam (3.sējums l.l.34-l.l.35);

2) 21 765 Ls jeb 30 968,80 EUR kontā /konta numurs/, AS "SEB banka", ko apstiprina konta izraksts par periodu no 2006.gada 1.janvāra līdz 2013.gada 31.decembrim (1.sējums l.l.73-l.l.103) un aprēķins par laika periodu no 2012.gada 1.janvāra līdz 2013.gada 31.decembrim (3.sējums l.l.36-l.l.37).

[12.2] Tādējādi no iepriekšminētā ir secināms, ka atbildētājs /pers. C/ ir izņēmis no prasītāja kontiem naudas līdzekļus 602 742,81 EUR, no kuriem ir atmaksājis 90 788,80 EUR.

Nav pamatots prasītāja viedoklis, ka no bankas kontu izdrukām nav iespējams secināt, ka atbildētāja veiktās naudas iemaksas ir jebkādā veidā saistāmas ar skaidras naudas izmaksām. Apstāklis, ka maksājumiem, izņemot 2015.gada 22.maija iemaksu, nav norādīts iemaksas mērķis, bet 2015.gada 22.maija iemaksas mērķis ir norādīts bankas konta papildināšana, nedod pamatu apšaubīt naudas atmaksas faktu. Lietas materiālos nav pierādījumu tam, ka starp prasītāju un atbildētāju /pers. C/ pastāvētu kādas tiesiskas attiecības, kuru sakarā atbildētājam būtu pienākums veikt maksājumus prasītājam. Ievērojot minēto, Civillietu tiesas kolēģija atzīst par pierādītu, ka atbildētājs /pers. C/ ir atmaksājis prasītājam izņemtos naudas līdzekļus 90 788,80 EUR apmērā.

Savukārt par pārējo atbildētāja /pers. N/ izņemto naudas līdzekļu 511 954,01 EUR (602 742,81 EUR – 90 788,80 EUR) atdošanu prasītājam vai to izlietošanu prasītāja komercdarbībā lietas materiālos pierādījumu nav. Atbildētājs/pers. C/ apelācijas instances tiesas sēdē nevarēja paskaidrot, konkrēti kādām vajadzībām tika izlietoti izņemtie naudas līdzekļi, norādot uz to, ka visi grāmatvedības dokumenti atradās uzņēmuma telpās un tiem ir jābūt pie prasītāja administratora. Kā redzams no lietas materiālos esošajiem Rīgas apgabaltiesas iecirkņa Nr.86 zvērināta tiesu izpildītāja Aināra Šusta 2017.gada 7.septembra un 2017.gada 22.septembra aktiem par fakta fiksēšanu un tiem pievienotajiem dokumentu inventarizācijas aktiem (2.sējums l.l.194-l.l.219), prasītāja juridiskajā adresē – nekustamā īpašuma "/Nosaukums A/", Krapes pagastā, Ogres novadā, telpās ir pieejama tikai daļa no prasītāja grāmatvedības dokumentiem par laiku līdz 2011.gadam, kas nepierāda laikā no 2012.gada 31.janvāra līdz 2016.gada 9.martam izņemto naudas līdzekļu izlietojumu.

Ievērojot minēto, Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka naudas līdzekļi 511 954,01 EUR apmērā atrodas pie atbildētāja /pers. C/ bez jebkāda pamata, kas atbilstoši Civillikuma 2389.pantam dod prasītājam tiesības minētos naudas līdzekļus atprasīt no atbildētāja /pers. C/.

Pirmās instances tiesas norāde, ka prasība uz šāda pamata netika celta, ir kļūdaina. Kā redzams no prasības pieteikuma (1.sējums l.l.5-l.l.9), tas ir pamatots ar iepriekšminētajiem apstākļiem un tā 6.punkta pēdējā rindkopā ir tieša atsauce uz Civillikuma 2389.pantu. Turklāt, kā tas pamatoti ir norādīts apelācijas sūdzībā, tiesai pašai jāzina strīda izšķiršanai piemērojamais likums un tiesa nav ierobežota tā izvēlē ar prasībā norādītajām tiesību normām.

[12.3] Šādos apstākļos Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka saskaņā ar Civillikuma 2389.pantu no atbildētāja /pers. C/ prasītāja labā ir piedzenami naudas līdzekļi 511 954,01 EUR apmērā, savukārt atbildētāja /pers. C/ prasītājam atmaksāto naudas līdzekļu 90 788,80 EUR piedziņai nav pamata.

[12.4] Civillietu tiesas kolēģijas ieskatā nav pamata prasības apmierināšanai pret atbildētāju /pers. C/ par naudas līdzekļu piedziņu, pamatojoties uz Civillikuma 1779.pantu un Komerclikuma 169.panta otro daļu, kā to pareizi atzina arī pirmās instances tiesa. Apelācijas sūdzībā nav pārsūdzēts pirmās instances tiesas secinājums, ka atbildētājs /pers. C/ nav uzskatāms par Maksātnespējas likuma 65.panta 8.punktā un Komerclikuma 169.panta otrajā daļā noteiktās atbildības subjektu. Ievērojot to, ka prasības pieteikums ir pamatots ar atbildētāja kā valdes locekļa prettiesisku rīcību, bet citi apstākļi, kas norādītu uz atbildētāja /pers. C/ prettiesisku rīcību un dotu pamatu zaudējumu atlīdzībai, prasības pieteikumā nav norādīti, Civillikuma 1779.panta piemērošanai nav pamata.

[13] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 42.panta pirmo daļu no atbildētāja /pers. C/ valsts labā piedzenami iepriekš nesamaksātie tiesas izdevumi proporcionāli apmierinātajai prasījuma daļai – valsts nodeva par prasības pieteikumu 6480,35 EUR (apmierināto prasījumu apmērs 511 954,01 EUR x maksājamā valsts nodeva par prasības pieteikumu 7629,56 EUR : prasības summa 602 742,81 EUR) un ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 1,12 EUR (3.sējums l.l.3).

Atbilstoši Civilprocesa likuma 434.panta ceturtajai daļai, 204.[1]pantam atbildētājam /pers. C/ nosakāms 10 dienu termiņš no sprieduma spēkā stāšanās dienas sprieduma labprātīgai izpildei. Šajā termiņā valsts labā piedzenamo tiesas izdevumu samaksu apliecinošs dokuments iesniedzams Rīgas apgabaltiesā.

[14] Civillietu tiesas kolēģijas ieskatā pirmās instances tiesa pareizi atzina, ka nav pamata prasības apmierināšanai pret atbildētāju /pers. C/ par naudas līdzekļu piedziņu, pamatojoties uz Civillikuma 1779.pantu un Komerclikuma 169.panta otro daļu, taču kļūdaini neizvērtēja atbildētāja atbildību

pēc Civillikuma 2389.panta.

R e z o l u t ī v ā

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 432.-434.pantu, Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija

n o s p r i e d a

maksātnespējīgās sabiedrības ar ierobežotu atbildību "/Nosaukums A/" prasību daļā pret /pers. C/ par naudas līdzekļu piedziņu – apmierināt daļēji.

Piedzīt no /pers. C/, personas kods /personas kods/, maksātnespējīgās sabiedrības ar ierobežotu atbildību "/Nosaukums A/", reģistrācijas numurs /reģistrācijas numurs/, labā naudas līdzekļus 511 954,01 EUR (pieci simti vienpadsmit tūkstoši deviņi simti piecdesmit četri *euro* viens cents), nosakot, ka samaksa veicama maksātnespējīgās sabiedrības ar ierobežotu atbildību "/Nosaukums A/", reģistrācijas numurs /reģistrācijas numurs/, kontā /konta numurs/, AS "Privatbank".

Maksātnespējīgās sabiedrības ar ierobežotu atbildību "/Nosaukums A/" prasību pret /pers. C/ daļā par naudas līdzekļu 90 788,80 EUR piedziņu – noraidīt.

Piedzīt no /pers. C/, personas kods /personas kods/, valsts labā valsts nodevu 6480,35 EUR (seši tūkstoši četri simti astoņdesmit *euro* trīsdesmit pieci centi) un ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 1,12 EUR (viens *euro* divpadsmit centi).

Noteikt /pers. C/ 10 dienu termiņu no sprieduma spēkā stāšanās dienas sprieduma labprātīgai izpildei. Šajā termiņā valsts labā piedzenamo tiesas izdevumu samaksu apliecinošs dokuments iesniedzams Rīgas apgabaltiesā.

Spriedumu var pārsūdzēt kasācijas kārtībā Latvijas Republikas Augstākās tiesas Civillietu departamentam 30 dienu laikā no dienas, kad spriedums ir pieejams tiesas kancelejā, iesniedzot kasācijas sūdzību Rīgas apgabaltiesā un iemaksājot drošības naudu 300 *euro* apmērā.

Sprieduma sastādīšanas un pieejamības tiesas kancelejā datums – 2018.gada 16.novembris.

Tiesneši I.Grauda

U.Danga

I.Ošiņa